

روح الله مهدی پور عمرانی

ادبیات دانشجویان؟ ادبیات دانشجویی!

این که آیا تمامی دانشجویان علاقه مند و صاحب اثر به این فراخوان، پاسخ مثبت داده اند، به درستی نمی توان نظر داد؛ زیرا دسته بندی های فکری و وابستگی های گروهی و جناحی موافق یا مخالف برگزارکنندگان جشنواره، خواه ناخواه در شرکت یا عدم شرکت در جشنواره، دخالت مستقیم و غیرمستقیم دارد.

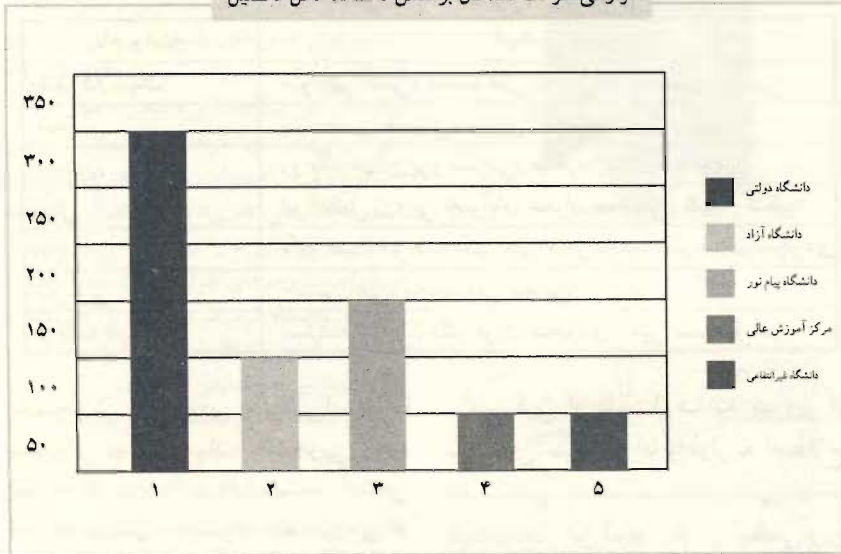
پنجمین جشنواره ی سراسری شعر و ادب دانشجویان کشور از ۳۰ مهر تا ۲ آبان سال ۱۳۸۱ در دانشگاه الزهراء برگزار شد. مجمع کانون های شعر و ادب دانشجویان سراسر کشور، طراح این جشنواره بوده و با فراخوانی کتبی، کلیه دانشجویان علاقه مند به شعر و داستان را به فرستادن آثار و شرکت در جشنواره دعوت کرده است.

نمودار ۱

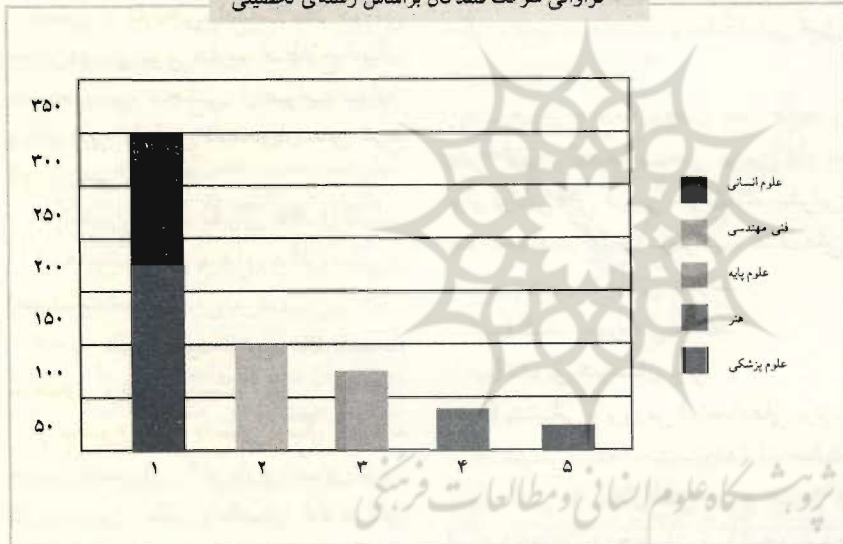
نمای کلی آثار جشنواره

نوع اثر	تعداد اثر رسیده	تعداد اثر شرکت داده شده	تعداد برگزیده
شعر کلاسیک	۱۲۲۸	۳۴۹	۵
شعر نو	۱۱۹۸	۳۲۵	۵
نثر ادبی	۲۳۳	۱۰۹	۳
داستان	۲۵۷	۱۳۲	۵
ویژه	۱۴۳	۸۰	۵
طنز	۱۵۱	۵۵	۵
نقد ادبی	۲۸	۱۸	۴
ترجمه ادبی	۲۰	۱۴	۳
جمع کل	۳۲۵۸	۱۰۲۹	۳۵

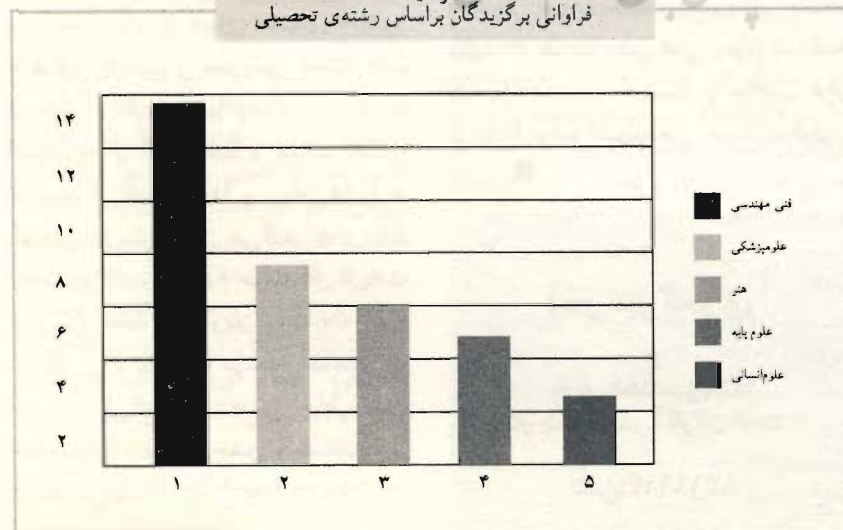
نمودار ۲
فراوانی شرکت کنندگان براساس دانشگاه محل تحصیل

نمودار ۳
فراوانی شرکت کنندگان براساس رشته تحصیلی

نمودار ۴
فراوانی برگزیدگان براساس رشته تحصیلی

این رفتار، طبیعی است؛ زیرا دانشجوی، عنصری از عناصر اجتماعی به شمار می آید. اگرچه گنش‌های اجتماعی به طرق گوناگون در ساز و کار فکری و رفتاری دانشجویان تاثیر می‌گذارد. به هر حال نمودار شماره ۱ نمای کلی آثار رسیده به دبیرخانه‌ی جشنواره را بهتر از هر متنی توضیح می‌دهد.

برای تحلیل‌های مقرون به روش‌های علمی و نشان دادن جایگاه واقعی پدیدآورندگان آثار جشنواره به نمودارهای دیگر توجه نمایید.

تجزیه و تحلیل نمودارها را به عهده‌ی خوانندگان و صاحب‌نظران گذاشته و به این پرسش می‌پردازیم که ادبیات دانشجویی چیست؟

اصطلاح ادبیات دانشجویی، دارای موضوعیت و هویت مستقل و قائم به ذات نیست. این بی‌هویتی و بی‌شناسنامه‌گی به تعریف ناپذیری اجتماعی قشر دانشجو برمی‌گردد. در تعاریف جامعه‌شناختی و اقتصاد سیاسی، طبقه‌ای به نام «طبقه‌ی دانشجو» وجود ندارد. چنان‌که طبقه‌ی کارگر و دهقان وجود دارد. هر طبقه‌ی اجتماعی بنا به کارکرد و موقعیت اقتصادی - اجتماعی خود هنر و ادبیات ویژه‌ی خود را می‌آفریند. چنان‌که از ادبیات کارگری نام برده می‌شود. برای مثال: رمان‌های «ژرمینال» امیل زولا و «در نبرد مشکوک» جان اشتاین بک و... در ردیف ادبیات داستانی کارگری جای می‌گیرند. در سایر شاخه‌های هنری و ادبی نیز آثاری این چنین وجود دارد. اما دانشجو به دلیل جایگاه اجتماعی و اقتصادی متزلزل و موقعیت شغلی ناپایداری که دارد و همچنین به دلیل خاستگاه‌های گوناگون خود، جمعیتی همگن و همسنگ نیست. همگرایی‌های دانشجویان، موقتی بوده و اکثراً پس از اتمام دوره‌ی تحصیلی جذب مشاغل گوناگون و نیز جذب لایه‌های متفاوت اجتماعی - اقتصادی می‌شوند. بنابراین چشمداشت به این گروه ناپایدار اجتماعی برای خلق آثار مشخص و منتسب به منافع این گروه، چشمداشتی منطقی نخواهد بود.

آن‌چه در این جشنواره‌های دانشجویی به منصفی ظهور می‌رسد، تحت عنوان ادبیات

نام رشته	اسامی داوران
شعر کلاسیک	منوچهر آتشی، محمدعلی شفاپی، سیدحسن حسینی
شعر نو	سیدحسن حسینی، شمس آقاجانی، بیوک ملکی
داستان	روح اله مهدی پور عمرانی، طاهره آید، رضا نجفی
طنز	ابوالفضل زرویی نصرآباد، عمران صلاحی، شهرام شکیا
نقد ادبی	دکتر ضیاء موحد، دکتر علی اصغر دادبه، دکتر فرزانه سجودی
نثر ادبی	حسین آهی، محمدعلی شفاپی
ترجمه ادبی	اسدالله امرایی، دکتر فرزانه سجودی، امیر اسماعیل آذر

کلیک را از نمایندگی های فروش در تهران و شهرستان ها تهیه کنید

کتابفروشی باغ

خیابان ولی عصر، باغ فردوس، روبه روی پمپ بنزین.

شهر کتاب کامرانیه

خیابان شهید باهنر، روبه روی کامرانیه، نشر کارنامه.

کتابفروشی فردوسی

پل تجریش، خیابان سعدآباد.

کتابفروشی مرغ آمین

جنب پل کریم خان زند.

کتابفروشی لارستان

تهران: خیابان مطهری، نیش لارستان.

کتابفروشی مهناز

تهران: خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی (یوسف آباد)، بین

خیابان ۱۱ و ۱۳.

شهر کتاب ساعی

تهران: خیابان ولی عصر، نیش پارک ساعی.

کتابفروشی قصه

تهران: خیابان انقلاب، مجتمع تجاری فروزنده.

کتابفروشی پژوه

تهران: خیابان انقلاب، مجتمع تجاری فروزنده.

کتابفروشی آسمان

تهران: خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت.

کتابفروشی دنیا

تهران: خیابان انقلاب، نیش بازارچه کتاب.

کتابفروشی علمی فرهنگی

تهران: خیابان انقلاب، بین فخر رازی و دانشگاه.

کتابفروشی خوارزمی

تهران: خیابان انقلاب، بین فخر رازی و فروردین.

کتابفروشی نی

تهران: خیابان کریم خان، نیش میرزای شیرازی.

کتابفروشی چشمه

تهران: خیابان کریم خان، نیش میرزای شیرازی.

کتابفروشی رود

تهران: خیابان کریم خان، نیش میرزای شیرازی.

کتابفروشی پکا

تهران: خیابان انقلاب، خیابان فلسطین.

کتابفروشی اوستا

گرگان.

کتابفروشی دانشگاه آزاد

ایهر.

کتابفروشی معین

شاهرود.

کتابفروشی ارگ

تبریز.

بسیاری از داستان‌ها به پیروی از بازی‌های سبکی و ادا و اطوار به اصطلاح مدرنیستی و حتا پست مدرنیستی نوشته شده بودند. این گونه آثار از سطحی ترین متن‌های جشنواره بوده‌اند که اساساً از آرای مثبت داوران نیز برخوردار نشده‌اند. با این حال، وضعیت، خاصیت و جایگاه این قبیل جشنواره‌ها کدام است؟

دانشجویان به مثابه وجدان بیدار جامعه و قشر آگاه در کنار فعالیت‌های درسی نیاز به ابزار توانایی‌های درونی خود دارند. بنابراین چه بخواهیم و چه نخواهیم، هدف‌های جشنواره‌های دانشجویی عبارتند از:
الف) کشف چهره‌های مستعد.
ب) تشویق هنرمندان برتر.

ج) پشتیبانی و پرورش استعدادهاى برتر. به شرط آن‌که جشنواره‌ها از حالت بروکراسی و بیلان‌دهی خارج شوند و استعدادهاى درخشان و کشف شده بلافاصله پس از مراسم اختتامیه به دست فراموشی سپرده نشوند. این نیروهای مستعد باید از طریق دوره‌های فوق برنامه دانشگاه‌ها تحت حمایت و مراقبت قرار گرفته تا بتوانند استعدادهای خود را شکوفاتر کنند. ■

نشر میرکسری

یاری دهنده‌ی شما
در چاپ و نشر آثارتان است.

تلفن: ۰۲۱-۸۳۱۹۹۱۳

دانشجویان تا حدودی پذیرفتنی است، اما مقوله‌ای به نام ادبیات دانشجویی وجود ندارد. از آن‌جا که آثار پدید آمده‌ی دانشجویان مربوط به دوره‌ای از زندگی پدیدآورندگان آن به‌شمار می‌رود و در هیچ تقسیم‌بندی و در هیچ رساله‌ی تحقیقی - تاریخی، ادبیات مثلاً دوره‌ی جوانی، دوره‌ی پیری نداریم، اصطلاح ادبیات دانشجویی، محلی از اعراب ندارد. ویژگی‌های آثار ادبی دانشجویان بدین شرح قابل بررسی است:

۱- آماتوری است، بنابراین فاقد ژرفاست.
۲- به تناسب سن پدیدآورندگان، مبتنی بر احساسات است.

۳- به دلیل خودجوشی، فاقد انسجام ساختاری و بافتاری است.

از مجموع ۲۵۷ داستان ارسال شده به جشنواره بیش از ۲۰۰ اثر دارای فضایی تیره و تار بوده، بوی یاس و ناامیدی از لایه لایه و اثره‌های آن به مشام می‌رسید. اگرچه اتمسفر حاکم بر آثار هنری و ادبی هر دوره مستقیماً متأثر از فضای عمومی حاکم بر جهان واقعی و بیرونی است، اما پدیدآورندگان مجرب و صاحب سبک با استفاده از آرایه‌ها و شگردهای نویسندگی، غمبارگی‌ها و سیاهی‌ها را به گونه‌ای در متن پنهان می‌کنند که در نگاه نخست و از سوی عموم خوانندگان دریافت نمی‌شود. اغلب دانشجویان نویسنده به سبب تازه‌کاری و نقلی، در سطح ساختار اثر حرکت می‌کنند، به همین خاطر است که آثارشان خشک و خشن و مستقیم‌گواز آب درمی‌آید.